

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački
Homilija prigodom 25. obljetnice biskupske službe
nadbiskupa emeritusa mons. Marina Srakića
Đakovo, Katedrala sv. Petra, 23. ožujka 2015. godine.
Liturgijska čitanja: *Jr 1, 4-9; Kol 1, 24-29; Mt 9, 35-38*

Uzoriti gospodine Kardinale,
preuzvišeni Apostolski nuncije,
dragi oče nadbiskupe metropolitane Đuro
i ostala braćo nadbiskupi i biskupi,
draga braćo svećenici, redovnici i redovnice,
bogoslovi i sjemeništari,
draga braćo i sestre u Kristu!

1. Dragi nadbiskupe Marine, prije dvadeset i pet godina, na sutrašnji dan, bio sam ovdje u ovoj prelijepoj i dičnoj prvostolnici, u slavlju biskupskog ređenja, koje je predvodio sluga Božji kardinal Franjo Kuharić, da zajedno s okupljenim biskupima kao jedan među najmlađima od njih položim ruke na Tebe tada imenovanog pomoćnog biskupa mons. Ćirilu Kosu, đakovačkom ili bosansko i srijemskom biskupu. Stoga ovo slavlje u meni budi sjećanje i radost što mogu danas, u zajedništvu s nazočnim biskupima i vjernicima, a nošen glasom i molitvama onih koji Te čuvaju u spomenu, od srca zahvaliti Bogu za Tebe; zahvaliti i čestitati.

Znam da si se i sam, u molitvama i mislima, tako često vraćao u te dane, ali i puno dalje, na početke svoga svećeničkoga poziva; da si se pitao i molio Gospodina da Ti udijeli svjetla u trenucima kada nije bio razvidan odgovor na svako pitanje.

U navješćaju današnje Božje riječi vjerničkim srcem pronalazimo otajstvo poziva kojim je Bog pohodio i pratio Tvoj dosadašnji život, da bismo i sami vidjeli Božju prisutnost i blizinu u svojim životima, počevši od istine da smo svi dionici Kristove proročke, svećeničke i kraljevske službe. A služba biskupa u sebi sadrži snažnu crtu proroštva.

2. Braćo i sestre, poziv proroka Jeremije iz prvog misnog čitanja vodi nas u središte zahtjevnoga poslanja proroka, čovjeka kojemu Bog povjerava naviještanje ljudima, koji često nisu raspoloženi slušati ni čuti što im Bog ima reći za njihovo dobro. Odlika proročke službe jest biti za druge Božji glas, Božji znak. To nije dodatak životu, nego način življenja.

Kako samo moćno i utješno zvuče riječi: »Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te znadoh; prije nego što iz krila majčina izađe, ja te posvetih, za proroka svim narodima postavih te« (Jr 1,5). Gledajući unatrag život nadbiskupa Marina, kako ne zastati i ostati zadivljen pred činjenicom da je Bogu sve bilo znano.

U Jeremijinoj rečenici nose tri bremenite riječi. Bog ističe da ga je *poznavao*. To je Božje znanje, osobno i duboko, znanje Stvoritelja u odnosu na njegova stvorenja, čime su obuhvaćeni i drugi ljudi koji su prihvatili i prenosili otajstvo života. U tom su svjetlu večeras u našem spomenu osobito roditelji. S posebnim osjećajima mislimo na roditelje nadbiskupa Marina: oca Marka i majku Katu.

Bog kaže proroku da ga je *posvetio*. Svaka posveta uključuje odvajanje za nešto. To odvajanje se ne događa da bi se nešto obescijenilo, nego baš suprotno. Ono se odnosi

na pripadanje. Božji poziv na prvome mjestu govori o prihvaćanju svijesti da se pripada Božjemu planu. On pokazuje posebnost, stanovitu odvojenost, koja očituje Božju blizinu, ali nerijetko i muku nedostatka zemaljskih oslonaca. Biti posvećen uvijek govori o pripadnosti Bogu koji nas poznaje do dna bića, prije svakoga ljudskog planiranja.

Konačni cilj tog poznavanja i pripadanja jest biti za druge, ne samo po tome što je *poslan drugima*, nego zato što je svjedok poziva na koji smo svi pozvani. Jeremija na svome tijelu, u onome što pokazuje vidljivost životnoga tijeka, nosi povijest drugih ljudi, kako onda kada naviješta opasnost i govori o prijetnjama za svoj narod, tako i onda kada svojim riječima i gestama poziva na buduću nadu.

Svaki je Božji pozvanik u službi posredovanja Božjih riječi. Pred tom se zadaćom nalazi ljudska nedostatnost, bojazan da nećemo biti sposobni izraziti ono što Bog želi. No, Bog jamči svoju blizinu koja dokida strah. Naš djetinji stav je stav poniznosti koji treba čuvati, ali uvijek u radosti što je Bog s nama i što nam povjerava svoju riječ.

3. Taj početak odražava ljudsku nesigurnost, ali i duboku nadu kao božanski dar, nadu koja znači veću sigurnost od svih ljudskih sigurnosti, nadu koja se suočava s trpljenjem i za koju sveti Pavao može reći: »Krist u vama, nada slave!« (Kol 1, 27).

Nadbiskup Marin, birajući svoje biskupsko geslo, kao da je upravo spojio to o čemu govori apostol Pavao: nadom i radom (*spe et labore*); ne bilo kakvom nadom i ne bilo kakvim radom. To je nada koja se rađa iz objave otajstva, skrivenoga vjekovima i objavljenoga u Isusu Kristu; otajstvo proizišlo iz Božjega Srca od početka, od prvoga čina Stvaranja. U povijesnome tijeku ne smijemo zaboraviti da je Bog izvor i uvir naših života i svega što postoji.

Biskupsko je ređenje 1990. godine bilo povezano sa svetkovinom Naviještenja Gospodnjega te je lako iščitati i Marijin stav prepun pouzdanja i nade. Osim toga, bilo je to vrijeme i povijesne nade našega hrvatskog naroda da će tračak slobode otvarati nove obzore radosti i nade.

No, nadbiskup Marin je znao da je u ljudskome životu neizostavna muka. Zato se proročki uz riječ *nada* našla i druga *rad*, ali rad kao napor – *labor*. Nije to tek neko zanimanje i djelatnost, nego posvemašnja uronjenost i zauzetost za nešto. U takvome se radu susreću poziv, nesebičnost, strast i čežnja da nešto bude dobro napravljeno. Kada se takav rad veže uz vjernika, osjeća se marljivost koja računa s Božjom pomoći. Zato je na prvome mjestu nada.

4. Današnje Evanđelje, zbog slike žetve, teško da može negdje drugdje odjeknuti snažnije, nego ovdje, u našoj Slavoniji. No, ta je žetva povezana s Isusovom sućuti prema narodu koji treba blizinu i skrb pastira. Iz Evanđelja je jasno da čovjek nije gospodar žetve. Naše je da budemo radnici, ali žetva je uvijek Gospodinova. Stoga Isus poziva na molitvu.

U molitvi gospodaru da pošalje radnike u žetvu prepoznamo da kršćanski poziv dolazi od nebeskoga Oca po Sinu u snazi Duha Svetoga. Ne dolazi poglavito od ljudskih analiza o Crkvi i društvu; nije plod ljudskih planova, kojima se želi odgovoriti na razne teškoće i krize. Poziv je znak Božjega milosrđa i ljudskoga prihvaćanja s pouzdanjem u Boga. Mi, draga braćo i sestre, pripadamo Kristu, raspetomu i uskrsnulomu i samo nas nada u život vječni čini potpunim kršćanima. Nada je vlastitost naše vjere.

5. Promatrajući dvadeset i pet godina biskupstva našega subrata Marina, tragovi nade i rada su kristalno jasni. Tim godinama prethodila je priprema školovanjem: nakon

pučke škole u rodnom zavičaju i gimnazije u Zagrebu, slijedio je teološki studij u Đakovu, Zagrebu i Rimu. Kao svećenik djelovao je u Slavonskome Brodu, Podravskim Podgajcima, a zatim i kao odgojitelj u Bogoslovnome sjemeništu, gdje je bio dvanaest godina i rektor. Skoro trideset godina predavao je moralnu teologiju na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu.

Nakon što je zaređen za pomoćnoga biskupa, obnašao je dužnost generalnoga vikara i velikoga prepozita Stolnoga kaptola đakovačkoga i srijemskoga. Zatim je djelovao kao biskup koadjutor, da bi od veljače 1997. djelovao kao dijecezanski biskup đakovački ili bosanski i srijemski. Dana 18. lipnja 2008., papa Benedikt XVI. imenovao ga je prvim nadbiskupom Đakovačko-osječke nadbiskupije i metropolitom Đakovačko-osječke crkvene pokrajine. U toj službi ostaje do umirovljenja, 18. travnja 2013. godine.

U Hrvatskoj biskupskoj konferenciji bio je ponajprije predsjednik Vijeća za katehizaciju, zatim Vijeća za sjemeništa i duhovna zvanja te Pravne komisije Konferencije. Od listopada 2007. do 2012. godine predsjednik je Hrvatske biskupske konferencije.

6. Braćo i sestre, što se sve nastanilo u životu nadbiskupa Marina, koliko povezanosti s drugim životima, koliko otajstava susreta, povijesnih mijena, plemenitosti i dobra, kušnja i molitava. Nadbiskupovi vrijedni suradnici, poznanici i prijatelji za njegov zlatni svećenički jubilej ukoričili su njegova sabrana djela – do sada čak dvanaest pozamašnih svezaka! Tu nalazimo u slovima isprepleten život, osjećaje, nadahnuća, oduševljenja, brige... Puno stranica i puno slova, zadivljujući rad, posložen u određene cjeline.

Pa ipak, znamo da ono što je najživotnije u životu ne stane u slova, da ga se ne može stegnuti koricama knjiga. Koliko je samo titraja koji ostaju sačuvani u susretima, u razgovorima, u sakramentima. Zapisi na njih upućuju, olakšavaju dohvatiti stvarne okolnosti, jer čime se to mogu dohvatiti iskustva o kojima svjedoče događaji u Bogosloviji, ili na Fakultetu; u bibliotekama, u ispovjedaonicama, u povjerljivim razgovorima biskupa, u radosti i nadi, žalosti i tjeskobi Pastira mjesne Crkve? U čemu je više života od utjehe u ratnim stradanjima i što sve provire iz Biskupovih izvješća iz toga bolnoga vremena kada je napadnuta Hrvatska, iz izvješća u koja je utkan život, uvijek oblikovan kršćanskom nadom? Što je to istinitije od napora koji čuvaju dostojanstvo svakoga čovjeka i nastojanja da kao pastir Crkve Kristovo evanđelje dođe do svakoga srca?

Nadbiskup Marin je promicatelj i provoditelj duha i dokumenata Drugoga vatikanskog koncila. Od njegova smo završetka udaljeni pedeset godina, tako da se i njegov svećenički život poklapa s tim proročkim događajem Crkve. Nije stoga čudno što je i u svome biskupskome služenju naglasak stavljao na provedbu Koncila. Iz toga je nastojanja niknula i Druga biskupijska sinoda đakovačka i srijemska koja je na određeni način zaključena slavljem u Osijeku, 7. lipnja 2003., u zajedništvu s danas svetim papom Ivanom Pavlom II. Sinoda je omogućila da bude otkriveno lice ove Crkve i ujedno usmjerila budući hod ove partikularne Crkve.

7. U svekolikome zalaganju tijekom dvadeset i pet godina svjedoče djela koja je nadbiskup Marin ostvario s vama, svećenicima, redovnicima i redovnicama, vjeroučiteljicama i vjeroučiteljima, pastoralnim djelatnicima i savjetnicima, s cijelim Božjim narodom.

Spomenimo samo uspostavu Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu, izgradnju Središnje nadbiskupijske i fakultetske knjižnice i Arhiva, uređivanje Biskupskoga vikarijata u Osijeku, obnovu Nadbiskupskoga doma i Bogoslovnoga sjemeništa, te trajnu skrb za ovu katedralu, umjetnički i arhitektonski biser naše Domovine. S ponosom treba naglasiti da su u kratkome vremenu, nakon najdubljih ratnih iskušenja i razaranja, izgrađene i obnovljene – kao nikada ranije u povijesti u ovome dijelu Hrvatske – crkve, kapele, pastoralni centri i razne druge zgrade za potrebe zajednica.

U svemu tome netko može vidjeti samo zidove i brigu za materijalno, ali pažljivo srce ponire dublje i vidi živote, zajedničku skrb Crkve koju čine svi vjernici. Iz svega toga vidljivo je da vjernici vole svoju Crkvu i svoga pastira koji je utkan u rast, odgoj i formaciju klera i vjernika.

Drago mi je da sam kao zagrebački nadbiskup u nadbiskupu Marinu imao dragoga subrata i suradnika. To se očitovalo ne samo u zajedništvu Hrvatske biskupske konferencije, nego i u metropolitanskom zajedništvu tada Hrvatsko-slavonske crkvene pokrajine. Upravo u toj se Metropoliji pokazala pastoralna potreba za jačanjem crkvenog ustroja, što je urodilo uzdignućem Biskupije sa sjedištem u Đakovu na razinu nadbiskupije i metropolijskoga sjedišta nove Đakovačko-osječke crkvene pokrajine (18. lipnja 2008). To je novo obogaćenje za Katoličku Crkvu u Hrvatskoj čime se učvršćuje ustroj i crkveno zajedništvo.

Poznato nam je koliko je razboritosti i pozornosti prema čovjeku utkano u pokušaje biskupa Marina da u vremenima mržnje ne prestane govoriti kršćansko dostojanstvo. Činio je to molitvom, ali i ekumenskim susretima. Postojano je dolazila do izražaja čistoća srca koje je moralo osjetiti rane poniženih, prognanih, pogođenih smrću ili nestankom najbližih. I hrvatski branitelji i rastjerani vjernici, kao i neprijatelji, mogli su u njemu susretati iskrenost vođenu istinom koja ne izgovara olako poziv na pomirenje i dobro poznaje cijenu puta opraštanja. Bio je pastir koji okuplja raspršene, njeguje ranjene, liječi bolesne i staje u obranu pred vukovima. Dovoljno je reći da je to pastir koji je morao gledati u svojoj biskupiji razaranja Vukovara... Suočen s time, taj je pastir djelovao vođen ljubavlju i sam osjećajući da to nije snaga koja dolazi od njega.

8. Dragi subrate Marine, ovo naše današnje slavlje molitve zahvala je Trojedinom Bogu za darove kojima nas neprestano obasiplje. Mi zahvaljujemo za Tebe računajući na Tvoju neprestanu potporu, osobito onu molitvenu.

Tvojemu biskupskom geslu slobodno možemo danas dodati i treću riječ: *Spe, labore et amore! Nadom, radom i ljubavlju!* Nakon dvadeset i pet godina biskupstva, ljubav se očitovala kao razumljiva poveznica koja drži živom nadu i plodnim rad. Time su se u zajedništvu iznova našle: vjera, nada i ljubav, okosnice svakoga kršćanskog poziva, a naročito biskupskoga.

Hvala Ti što si to bio i ostao. Neka Te uvijek prati i čuva zaštita Presvete Bogorodice Marije i nebeski zagovor blaženog Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika. Amen.